

Ako osoba ima simptome koji bi mogli ukazivati na rak, liječnik će joj preporučiti neke pretrage. Te pretrage mogu pokazati ima li osoba rak. One obično pokažu gdje se rak u tijelu nalazi.

Postoje neke uobičajene pretrage u slučaju raka. Osoba sa simptomima može se podvrgnuti više nego jednoj pretrazi. Sobom na pretrage možete povesti nekoga koga poznajete.

Pitajte svojega liječnika ili osobu koja vrši pretrage:

- neka vam objasni sve što vam nije jasno
- neka vam osigura tumača ukoliko vam treba

Pregled

Ako osoba ima neobičnu oteklinu, liječnik će je pregledati i opipati oteklinu. Ako osoba osjeća bol, liječnik će opipati bolnu površinu. Liječnik također može opipati i područje oko otekline ili bolne površine.

Pretrage krvi ili mokraće

Neke vrste raka (primjerice, rak prostate ili rak jajnika) stvaraju tvari koje odlaze u krv ili mokraću. To liječniku kazuje da se u tijelu nalazi rak. Liječnik može izvaditi malo krvi, koristeći iglu i špricu, ili zamoliti za uzorak mokraće. Liječnik će poslati krv ili mokraću na pretrage u laboratorij..

Rendgensko snimanje ili skeniranje (X-ray or scan)

(rendgen, CT-sken tj. Kompjutorizirana tomografija, MRI, tj. magnetna rezonancija IVP, radioizotopsko skeniranje kostiju, ultrazvuk)

Za ove pretrage koriste se strojevi da bi skenirali tijelo. Oni stvaraju slike koje pokazuju što se u tijelu nalazi, primjerice organi, tumori.

Strojevi koriste vrlo sigurnu količinu radijacije, magnetskih polja, radio-valova ili zvučnih valova koja pomaže stvoriti sliku.

Prije skeniranja, osobi se može ubrizgati ili može popiti specijalnu tekućinu. Ova tekućina pomaže pri osvjetljivanju dijelova u tijelu.

Osobu se može zamoliti da ne jede ili ne pije nekoliko sati prije skeniranja.

Stroj za skeniranje smješten je u posebnu prostoriju. Osoba koja barata strojem može se nalaziti u toj prostoriji, ili može otići u pokrajnju prostoriju.

Ako vas skeniraju, mogu vas zamoliti da skinete dijelove odjeće i obučete specijalni ogrtač. Osoba koja barata strojem pokazat će vam gdje ćete leći. Stroj se pokreće oko vas ili iznad vas snimajući slike. Prostor u stroju može biti skučen. Ako ste uznemireni što se nalazite u skučenu prostoru, kažite to osobi koja barata strojem. Pokušajte se opustiti sklopivši oči. Ponekad stroj može biti bučan.

Skeniranje se obično obavlja u bolnici ili u specijalnoj klinici. Nekada potraju kojih pet minuta, a nekada duže. Prirodno je da se skenirana osoba osjeća donekle zabrinuto. Skeniranje vas neće boljeti niti ćete se zbog toga razboljeti.

Skopija (Scoping tests)

(cistoskopija, sigmoidoskopija, kolonoskopija, endoskopija, bronhoskopija, histeroskopija)

Prilikom ovih pretraga, u tijelo se uvlači cjevčica sa svjetlom i kamerom na njoj. Liječnik može pokretati cjevčicu uokolo. Kamera pokazuje slike unutrašnjosti tijela na ekranu poput televizijskoga. Liječnik također može u tijelo uvući cjevčicu da bi izvukao uzorak tkiva koji će pregledati pod mikroskopom. To zovemo biopsijom.

Prije ovih pretraga, osoba se može zamoliti da ništa ne jede ili ne pije nekoliko sati; to pomaže da se dobije jasnija slika.

Osoba može uzeti umirujuće sredstvo (sedativ) prije pretrage, tako da se može opustiti. Prilikom nekih pretraga, ljudima se također može dati sredstvo protiv bolova (anestetik), tako da ne osjećaju nikakvu bol.

Ove se pretrage obično obavljaju u bolnici i traju oko jedan sat. Ljudi moraju biti na raspolaganju jedan sat prije i jedan sat poslije pretraga.

► Croatian

Diagnosing cancer

Telefonska informacijska služba o raku:

- Hrvatski
(03) 9209 0169
- Engleski
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

January 2004

Oni obično mogu otići kući čim anestetik prestane djelovati.

Prije pretraga, liječnici također moraju znati uzima li osoba ikakve lijekove. Neki lijekovi mogu utjecati na to kako se osoba oporavlja od pretraga.

Ljudi se obično uznemire kad se podvrgavaju jednoj od ovih pretraga. Ponekad se nakon pretraga osjećaju donekle neugodno, no to neće dugo potrajati.

Biopsija

Prilikom biopsije uzima se nekoliko stanica da bi se mogle pogledati pod mikroskopom. Ako se one nalaze u tekućini, mogu se izvaditi pomoću šprice. Ako se stanice nalaze u tkivu, mogu se izvaditi uz pomoć nožića ili sličnog instrumenta. Stanice raka izgledaju drukčije od normalnih stanica, tako da patolog može prepoznati jesu li kancerogene. (Patolog je liječnik koji se bavi biopsijom). Stanice pri biopsiji moraju biti obojane, tako da patolog može procijeniti jesu li kancerogene ili nisu. Da bi se dobili rezultati biopsije potrebno je do tjedan dana.

Prije podvrgavanja biopsiji, osoba uzima anestetik, tako da ne osjeća bol. Ponekad se samo umrtvi određeno područje, ali češće osoba dobije opću anesteziju, što je uspava. Osoba se zamoli da nekoliko sati prije opće anestezije ne uzima jelo ni piće. Liječnici poslije zašiju kožu ukoliko je to nužno.

Većinom se biopsija učini u bolnici.

Jednostavnija se biopsija može učiniti i u liječničkoj ordinaciji. Biopsija uzme oko petnaest minuta. Potrebno je odvojiti više vremena prije i poslije biopsije za pripreme i za oporavak od anestezije.

Prirodno je da se ljudi uznemire kad obavljaju biopsiju. Ponekad se nakon pretraga osjećaju donekle neugodno, ali to neće dugo potrajati. Liječnici će pojasniti kako voditi brigu o šavovima na rani.

Kako se možete osjećati ako imate rak

Ove pretrage mogu pokazati ima li osoba rak, gdje se on nalazi i kako se širi. Ako pretrage pokažu da imate rak, liječnik će pojasniti što to znači i što možete očekivati.

Obično potraje nekoliko dana prije no što se rezultati ovih pretraga pošalju liječniku koji je obavio pretrage. Možda će biti potrebno da se osoba podvrgne više nego jednoj pretrazi, tako da može proteći nekoliko dana ili tjedana prije nego što takve osobe saznaju imaju li rak.

Ljudi su obično zaprepašteni i preplašeni kad im se kaže da imaju rak. Ako su vama priopćili da imate rak, možda ćete poželjeti razgovarati o tome što osjećate s prijateljima ili s rodbinom. Ili možete zamoliti liječnika da vas objasni kako stupiti u dodir sa savjetnikom.

► Croatian

Diagnosing cancer

Telefonska informacijska služba o raku:

- Hrvatski
(03) 9209 0169
- Engleski
13 11 20